

**FOD VOLKSGEZONDHEID,
VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN
EN LEEFMILIEU**

17/03/2006

**DIRECTORAAT-GENERAAL ORGANISATIE
GEZONDHEIDSZORGVOORZIENINGEN**

FEDERALE COMMISSIE “ RECHTEN VAN DE PATIËNT”

Ref. : FCRP/BEM/3

ADVIES

**Regels van onverenigbaarheid tussen de functie van
ombudspersoon en andere functies uitgeoefend binnen dezelfde
instelling**

Dit advies werd bekrachtigd op de plenaire vergadering van 17 maart 2006

In zijn adviesvraag van 5 juli 2005 heeft de Minister van Volksgezondheid, Rudy Demotte, verschillende vragen gesteld aan de Federale Commissie <<Rechten van de patiënt>> betreffende de rol van de ombudspersonen <<rechten van de patiënt>>.

Onder deze vragen bevond zich de volgende (zie punt 4 van de adviesvraag van de Minister van 5 juli 2005) :

Hoe ziet de Federale Commissie <<Rechten van de patiënt>> de positie van de ombudspersoon <<Rechten van de patiënt>> in de instelling waarin die werkt, en meer bepaald de relaties tussen de ombudspersoon en de algemene directie van het ziekenhuis of tussen ombudspersoon en het medisch hoofd ?

Moeten er regels van onverenigbaarheid voorzien worden tussen de ombudsfunctie en andere uitgeoefende functies in dezelfde instelling?

Antwoord

De hierboven aangehaalde vragen van de Minister zijn direct verbonden met de vraag naar de onafhankelijkheid van de lokale ombudspersoon «rechten van de patiënt»

De Commissie verkiest prioritair de tweede vraag te beantwoorden (Moeten er regels van onverenigbaarheid voorzien worden tussen de ombudsfunctie en andere uitgeoefende functies in dezelfde instelling ?) en voorstellen te geven betreft de werkvoorwaarden van deze ombudspersoon.

Het antwoord op de eerste vraag (zienswijze over de relaties tussen de ombudspersoon en de directie van het ziekenhuis) zal later volgen.

I. Verwijzing naar de wetgeving

Ter herinnering, de huidige wettelijk vereiste voorwaarden voor het uitoefenen van de functie van ombudspersoon in een ziekenhuis of een overlegplatform geestelijke gezondheidszorg zijn

- een diploma van onderwijs van het korte type ;
- niet betrokken zijn bij de feiten en personen die het voorwerp van de klacht uitmaken ;
- het beroepsgeheim respecteren en blijk geven van neutraliteit en strikte onpartijdigheid

De betrokken koninklijke besluiten van 8 juli 2003 voegen nog toe dat de ombudspersoon <<met het oog op de onafhankelijke uitoefening van zijn opdracht>> voor daden die hij uitoefende in het kader van de correcte uitoefening van die opdracht, niet gesanctioneerd mag worden.

Hier rijst de vraag of deze koninklijke besluiten wel voldoende waarborg bieden op het vlak van instandhouding van de neutraliteit en de onpartijdigheid van de lokale ombudspersonen in het kader van hun bemiddelingsopdracht.

II. Standpunt van de Federale Commissie « Rechten van de patiënt »

De Federale Commissie «Rechten van de patiënt» acht het noodzakelijk dat op korte termijn, een eerste signaal wordt gegeven door de wetgever ter versterking van de onafhankelijkheid van de ombudsfunctie, zoals dit in de huidige wetgeving is omschreven.

Dit eerste signaal kan overwogen worden onder de vorm van concrete maatregelen omtrent :

1°Regels van onverenigbaarheid tussen de uitoefening van de ombudsfunctie en de uitoefening van andere functies, enerzijds ;

2°Minimale werkvoorwaarden die de onafhankelijkheid van de ombudspersonen voldoende garanderen, anderzijds.

III. Aanbevelingen van de Federale Commissie « Rechten van de patiënt » :

III.1. De Federale Commissie « rechten van de patiënt » verklaart op deze wijze de onverenigbaarheid tussen de ombudsfunctie en

- *de functie van ziekenhuisdirecteur, hoofdgeneesheer, voorzitter van de Medische raad, hoofd van het verpleegkundig departement (en dat ongeacht van welke instelling) ¹ en de functie van elke persoon binnen hun dienst;*
- *de functie van beoefenaar van een gezondheidsberoep (vermeld in het KB nr. 78 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen), die daadwerkelijk deze functie in de instelling uitoefen.*

¹ Zie naar analogie de regels over de samenstelling van de ethische comité's in de ziekenhuizen, zoals bepaald in het koninklijk besluit houdende wijziging van het koninklijk besluit van 23 oktober 1964 tot bepaling van de normen die door de ziekenhuizen en hun diensten moeten worden nageleefd: << ...De hoedanigheid van lid van het Comité is onverenigbaar met de volgende functies : directeur van het ziekenhuis; hoofdgeneesheer; voorzitter van de Medische Raad; hoofd van het verpleegkundig departement>>.

III.2. Teneinde de onafhankelijkheid van de lokale ombudspersonen te vrijwaren, vindt de Federale Commissie «Rechten van de patiënt» eveneens dat de onderstaande minimumvoorwaarden al op korte termijn zouden moeten kunnen opgenomen worden door de wetgever.:

*1° De toekenning van een telefoonnummer **exclusief** voor de ombudsfunctie (en niet gebruikt door een andere dienst, zoals de juridische dienst, de dienst van de directie, ...);*

*2° De toekenning van een **persoonlijk e-mail adres** voor de ombudsfunctie;*

*3° De toekenning van een **automatisch antwoordapparaat die duidelijk de uren vermeld tijdens dewelke de patiënten of de zorgbeoefenaars de ombudspersoon kunnen bereiken;***

*4° De toekenning van een **eigen onthaalruimte voor patiënten of beroepsbeoefenaars, die zichtbaar, correct en voldoende is aangegeven.***

Opmerking : Naar aanleiding van punt 4 hierboven aangegeven, dringen sommige leden van de Federale Commissie « Rechten van de patiënt » erop aan dat deze onthaalruimte voor patiënten en beroepsbeoefenaars volledig losgekoppeld is van de directiedienst van de betrokken instelling, gezien het principe van onafhankelijkheid van de ombudspersoon. Andere leden achten deze noodzaak vanuit praktisch oogpunt niet realistisch.

Zoals aangegeven in de inleiding van dit antwoord, zal een advies van de Commissie volgen betreffende de vraag over de relaties tussen de ombudspersoon en de directie van het ziekenhuis, in het kader van het proces van de afhandeling van klachten. Het komt er dus op aan zich ook uit te spreken over de vraag naar de plaats van de ombudspersoon in het organigram van het ziekenhuis.